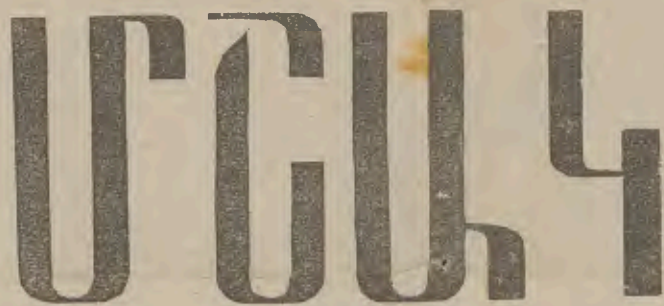

Տարեկան գինը 10 ռուբլ, կէս տարեկանը 6 ռուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանց խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցեն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լիցուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
խրաբանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նախագահարտատական
դպրոցներ. Նամակ Բաղրից. Ներքին լուրեր.—
ԱՐՏԱՐԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Նամակ Թիֆլիսայից.—
Նամակ Շվեյցարիայից. Արտաքին լուրեր.—
—ԽԱՌՆ. ԼՈՒՐԵՐ.— ՀՆՈՒԱԳԻՆՆԵՐ.— ԲՕՐՍԱ.—
ՊԱՏԱՄԱՆՆԵՐ.— ՅԱՅԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— ԲԱ.—
ՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Գաւառական նամակներ.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ԳՊՐՈՑՆԵՐ

Ժողովրդական լուսավորութեան միջնորդութեան
կարգադրութեամբ առաջիկայ ուսումնա-
կան տարվանից պէտք է վախճանի դիմադրանքի
և պրոգրեսիվների պատրաստական դաս-
տանքը: Այդ կարգադրութիւնը տարածվում է և
կողմանի վրա: Միջնորդութեանը այդպիսի կար-
գադրութիւն անելիս, ի միջի այլոց, հիմնվել է և
այն երկուքի վրա, որ առհասարակ ընտանեկան,
մասնաւոր կերպով պատրաստված աշակերտները
համեմատաբար աւելի լաւ են լինում, քան թէ
գիմնադրանքի կամ պրոգրեսիվների պատ-
րաստականներում սովորողները. բայց չը նայած
դրան, այդ ուսումնարանները վարչութիւնները
ստիպված են լինում շատ անգամ չընդունել
մասնաւոր կերպով պատրաստվածներին, որպէս
զի պատրաստականների մէջ եղող իրանց աշա-
կերտներին տեղափոխել դէպքի յաջորդ դաս-
տանքը. այդպիսով մի կողմից մասնաւոր կերպով
պատրաստված լաւ աշակերտները չեն ընդունվում
գիմնադրանքներում և պրոգրեսիվներում, իսկ
միւս կողմից, հէնց մեծ մասամբ այդ պատճառով
բարձր դաստանքի մէջ ուսման ընթացքը այնքան
էլ աշուղ չէ լինում՝ պատրաստականներից տեղա-
փոխված մեծ մասամբ թոյլ աշակերտներին շնոր-
հով: Գրա առաջին առնելու համար ինքը միջնոր-
դութիւնը երկնային սկզբնական ուսումը՝ իր
այդ վերջին կարգադրութեամբ՝ յանձնում է ըն-
տանիքին, որտեղ երեխաները մասնաւոր կեր-
պով պէտք է պատրաստվեն մի քանի տարե-
րոգիմնադրանքի և գիմնադրանքի առաջին դա-
սարանները մանկու համար:

Հասկանալի է, ի հարկէ, որ սրանից յետոյ
մասնաւոր կերպով այնքան աշակերտներ պէտք
է պատրաստվեն, որ ոչ թէ միայն չը պակասի յի-
շուղ դպրոցները մանկ ցանկացողներ թիւը,
այլ և որպէս զի այդ ուսումնարանները կարողա-
նան ստանալ այնքան աշակերտներ, որքան որ
հարկան է դաստանքը ի պահելու համար: Ի
նկատի ունենալով ազգայնականութեան այն ձեղ-

նունը, որով նա ուղղում է իր զաւակներին ու-
սում տալ կառավարչական այդ դպրոցներում,
պէտք է կարծել որ էլի ամեն տարի բազմաթիւ
ցանկացողների միայն մի մասը կընդունվի այդ
ուսումնարաններում՝ տեղի քչութեան պատճա-
ռով.—բայց հետաքրքրական է իմանալ թէ, օրի-
նակի համար, Անդրկովկասում, յաջող պայմաննե-
րի մէջ է գտնվում արդեօք երեխաներին մասնա-
ւոր կերպով պատրաստելու գործը, որից այժմ
ուղղակի կերպով կախված է գիմնադրանք և պրոգրե-
սիվական մանկ ցանկացողների թիւը և արժանա-
ւորութիւնը:

Ինչպէս յայտնի է, երեխաներին մասնաւոր
կերպով երկու տեսակ կարելի է պատրաստել.
կամ անային ուսուցիչներ հրաւիրելով, կամ մի
մասնաւոր դպրոց տալով: Յայտնի է, որ անային
ուսուցիչ լինելու և այդ մասնաւոր դպրոցներում
դաս տալու համար էլ, ժողովրդական լուսաւո-
րութեան միջնորդութեան կարգադրութեամբ,
պէտք է ուսուցչական իրաւունքի վկայական ու-
նենալ: Միջ մօտ թէ անային ուսուցիչները և թէ
մասնաւոր դպրոցները թիւով քիչ են. Անդրկովկա-
սի միայն փոքր ի շատ է նշանաւոր քաղաքներում
կարելի է գտնել այդպիսի ուսուցիչներ և այդպի-
սի ուսումնարաններ, որոնք բացի այն, որ փոք-
րաթիւ են, այլ և շատ թանկ լինելու պատճա-
ռով՝ համարեա անմատչելի են ոչ թէ միայն չը-
բաւոր, այլ և միջակ-ուճակ դասակարգի համար:
Պարզեցւել մեր միտքը մի քանի թւերով: Գիշու-
թէ մի ընտանիք իր երեխաներին ուղղում է
պատրաստել անային ուսուցիչ հրաւիրելով: Ամեն-
քին յայտնի է, որ գիմնադրանքի համար պատ-
րաստելու տնային ուսուցիչ վերջում է, սովոր-
աբար, առ նուազն, ամսական քսան ռուբլի. թիւ
սովորական են ամսական 26—30—40, մինչև ան-
գամ 50—60 ռուբլին ևս: Վերջինք միջին թիւը
20—25 ռուբլին: Այդպիսով, բացի զգեցրեց, դաս-
կան ուսումնական պիտոյններից և ապրուստից ու
հագուստից, միմիայն երեխային պատրաստելու
համար ծնողները պէտք է տարեկան ծախսեն մի
երեխային համար 240—300 ռուբլի. եթէ լինի եր-
կու, կամ երեք երեխայ, որ մի ընտանիքի հա-
մար սովորական կարող է համարվել, այդ գու-
մարը տարեկան կը հասնի 700—800-ի, և մինչև
անգամ աւելի: Գիմնադրանքի առաջին դաստանքը
մանկու համար՝ մի երեխայ պէտք է պատրաստ-
վի միջին թիւով երեք տարի, ուրիշն ծնողնե-
րին միայն մի երեխայի պատրաստելը առաջին
դաստանքի մտցնելու համար, կը նստի առ նուազն
հազար ռուբլի.—իսկ դա մի անաղին գումար է
Գիշուք թէ ծնողները փոխանակ անային ուսուցիչ
հրաւիրելու ուղղում են իրանց երեխաներին տալ
մի մասնաւոր դպրոց՝ պատրաստվելու համար:

Այդ դէպքումն էլ այդ պատրաստելը էժան չի
նստի: Սովորաբար մեր դասնական քաղաքներում
գոյութիւն ունեցող մասնաւոր դպրոցները շատ
մեծ վարձ են վերցնում ուսման համար. ամսա-
կան 10—15 ռուբլին սովորական է. կը նշանակե-
թէ, տարեկան միմիայն սովորելու համար պէտք
է ամեն մի երեխային համար տալ 150—200
ռուբլի: Գիշուքն էլ հասկանալի, որ միմիայն մի
երեխային համար տարեկան 200 ռուբլի տալը,
այն էլ միմիայն նրա ուսման համար, շատ ծանր
է նոյն իսկ միջակ կարողութեան տէր ընտանիք-
ների համար: Իսկ մասնաւոր դպրոցներում գիշե-
ութիւն տալը, որը շատ անգամ շատ էլ լաւ չէ,
տարեկան ծախք է պահանջում, ինչպէս յայտնի
է, 350—400—450 ռուբլի, և շատ դէպքերում
զրանիք էլ աւելի: Այդպիսով եթէ մի գաւառա-
կան ընտանիք իր երկու զաւակներին ուղղում է
տալ դիմադրութիւն մի մասնաւոր դպրոց, պէտք
է տարեկան վճարի առ նուազն 800 ռուբլի. և ու-
րիշն, մինչև որ նրանք կը պատրաստվեն և գիմ-
նադրանքի առաջին դաստանքը կը մտնեն, որը կը
տեղի ամենաքիչը երեք տարի, պէտք է ծախսել
առնուազն 2,400 ռուբլի: Բայց չէ որ այդ բա-
նը ազգայնականութեան 1/25 մասի ուժիցն ան-
գամ վեր է... Այդպիսի դուժարներ իրանց որոց
պատրաստելու համար չեն կարող ծախսել ոչ
թէ միայն սովորական վճարականները, մանր
ստոծանաւորները, որոնք տարեկան ստանում
են 600—1,000 ռուբլի, և այդպիսի մարդիկ,
այլ նոյն իսկ ազնական դասակարգին պատ-
կանողները շատերը, նոյն իսկ երկրորդ գիշու-
թիւ վճարողները շատերը, նոյն իսկ միջին
կարգի բարձրագոյնները, որոնց զաւակներին
ուսում տալու մասին ինքը կառավարութիւնը
միշտ հոգի է տարել և հոգի է տանում:

Ուրեմն ինչ է մնում անելու, որ գէթ պրոգրե-
սիվները բաւականաչափ թիւով աշակերտներ
ստանան: Յոյս դնել որ մասնաւոր մարդոց պատ-
կանող դպրոցները կէժանցեն իրանց վարձը,
յոյս դնել որ անային վարժապետները էժան կը
լինեն.—չէ կարելի. ինքը կառավարութիւնը՝ այդ
գործը իր վրա յանձն առնել չէ կարող, մնում է
որ ինքը հասարակութիւնը հոգայ այդ մասին,
իր նախաձեռնութեամբ հիմնելով այդ նպատակի
համար, եթէ այսպէս կարելի է ասել, նախա-
պատրաստական դպրոցներ, որտեղ որ կարելի
լինէր ամենամտաշիկ կերպով պատրաստել աշա-
կերտներ գիմնադրանքի և պրոգրեսիվների
համար: Այդպիսի դպրոցներ Ռուսաստանի մի
քանի քաղաքներում հասարակութեան, կամ հա-
սարակական վարչութիւններին նախաձեռնու-
թեամբ, արդէն հիմնվում են, զուցէ նոյն իսկ
շատ տեղ քաղաքային դպրոցներին կից:

Իսկ թէ ինչ կարգադրութիւն պէտք է ու-
նենան այդ տեսակ դպրոցները, և ինչ կերպով
նրանք մատչելի կարող են լինել,—այդ մասին
մենք կը փորձենք խօսել մի ուրիշ անգամ:

Խ. Մ.

ՆԱՄԱԿ ԲԱԳՈՒԹՅՈՒՆ

Օգոստոսի 5-ին

Հաղորդում եմ ձեզ կարճատև մի տեղեկութիւն
Բաղրիսանի նաւթային հորերի և հորատների ար-
դի վիճակի մասին, ընդհանրապէս:

Կարծեք թէ մի տեսակ իրարանցումն է տիրում
հորատների մէջ. ամեն ոք աշխատում է մի ա-
ռանձին եռանդով և վստահութեամբ Պարզ է որ
սե նաւթը քանի գնում թանկանում է. ով ունի,
գոհ է իր վիճակով. չունեցողն էլ աշխատում է
ձեռք բերել, կամ առնում է ուրիշներից և կամ
կ'պչում է հոգին, որը շատ անգամ անան-
կանաւոր չափ սպառնցում է նոցա միջոցները:
Տննդային արագութեամբ նոր-նոր հորեր են
փորում, հնարը մեծ ջանքով նորոգվում են: Նոր
նոր կատարելագործված գործիքներ են ձեռք բե-
րում, կամ հնարը կարկատում: Մի խօսքով գոր-
ծանքները եռում է մեր Վե կալիֆօրնիա-
յում, ինչպէս, իրաւամբ, անուանում են շատերը:
Սրանից երկու ամիս առաջ նաւթի գինը Բաղ-
րիսանում 1/2, 1/2 կոպէկ էր. իսկ այժմ 3 1/2—4 կ.
պոլդ. թիւերն են բարձրացել, որովհետև այս
տարի, առանձնապէս, սե նաւթի մեծ պահանջ է
զգացվում Բաղրիսի գործարաններում: Փանի մի
Ֆոնտաններ անգաղար արտադրում են օրական
որը 100, որը 150, որն էլ 200 հաղար պոլդ. և
զարձեալ դանդաղ ընդհանուր է նաւթի սակա-
ւութեան մասին լմանք մասնագէտներից, հանքա-
յին ինժեներների, նկատում են թէ՛ Բաղրիսանի
նաւթը ժամանակով կը սպառվի, ըստ որում մի
քանի տարի առաջ յաճախ կարելի էր տեսնել
Ֆոնտան 30 և պակաս սածիկ խորութեան մէջ և
այն էլ բաւական երկարատև, իսկ այժմ այդ խո-
րութիւնը քառապատկիկ, հնգապատկիկ է. ըս-
տացած ֆոնտաններն էլ լինում են կարճատև և
մեծ մասամբ բոլորովին քայտում են, ոչ միայն
առանց որ և է զգալի օգուտ տալու հորատի-
րոյ, այլ և շատ անգամ պարտքի մէջ գցելով նը-
րան: Նաւթանքները անդուր գործում են, նաւ-
թը Բաղրիս մեղով գիշեր ցերեկ: Երկրաբան
վաղուց հետե քնած է, նա միայն ճանապարհորդ-
ների համար է այժմ. ճամաքիւ է, 4, 5 տարի
առաջ երկաթուղին արտահանում էր օրական
մօտ 200 կաթիլայ, ընդամենը—120,000 պոլդ, իսկ
այժմ այդ քանակութիւնը իջել է մինչև 2000
պոլդի օրական.—հետաքրքիր գիտար չէ եղա-

րողը որ ու գիշեր գեթ թէ ոտի վրա, որպէս մի
ճախարակ պատում է տան շուրջը, ամեն բան
դիտում, ամեն բան կօնսորիւ ենթարկում, հըս-
կում...

Հարս և սկեսուր—այդ երեք խօսքի մէջ
պատկերանում է ասիացու ամբողջ ընտանեկան
կեանքը: Եւ այդ իր ընտանեկան կեանքի ամենա-
ցաւոտ տեղը, իր ներքին կեանքի ամենամաւայլ,
ամենապայանդակ կողմը ժողովրդը իր պարզ ե-
րաժշտութեան նիւթ է առնել Սկզբում սրինդը
բարձր, կոպիտ ձայնիւ է հանում. այդ ձայն-
մէջ, տեղական կեանքի հետ ծանօթ մարդը, ան-
միջապէս կը ճանաչէ սկեսուրին. նա իր բոլոր
բարկութիւնը, մարձը թափում է երկտասարդ
հարսի վրա, յետոյ, սկեսուրի բարկութեան ընդ-
միջոցներում, դուք կը լսէք բարակ, վերին սու-
տիճանի զուրկական ձայնիկ—մի հրաշալի միջո-
ցիւ—այդ հարսի երեքաշիւ տակից լսվող բողո-
քի, յանդիմանութեան առաջին խօսքերն են. դը-
րանից յետոյ սկեսուրը փոքր առ փոքր սկսում է
մեղմանալ իր բարկութեանը, իսկ նրա հետ, զու-
գընթացաբար, հարու բարձրացնել իր ձայնը,
իսկ վերջում սկեսուրը բողոքովն լուում է, իսկ
միշտ պայպանձված, միշտ համր հարսը, ժողով-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿՆԵՐ

VIII

Alles war gesagt, doch
Alles bleibt zu sagen
Goethe

Սպենսեր և Արդեգո ասացուցանում են, որ
բանաստեղծական չափի օրէնքը—եռանդի ար-
տայայտութեան այդ ամենատարածված ձևը—
յատուկ է ամբողջ բնութեանը, սկսված աստ-
ղերից, քարերից (Кристаллы) մինչև օրգա-
նական մարմինները: Բնագիտումն ենթարկվե-
լով բնութեան այդ օրէնքին, մարդը ձգտում է
արտայայտել այդ բոլոր միջոցներով և այնքան
աւելի լավված ցանկութեամբ, որքան որ նորա
բանականութիւնը թոյլ է այդ է պատճառը որ
նախնի սպիւրը անչափ սիրում են երաժշտու-

թիւնը: Սպենսեր լսել է մի միտիօնէրից, որ վա-
րենիսերին կրթվելու համար նա շարականներ էր
երգում նոցա համար և նոցա ամեն օր բերան
էին անում այդ շարականները:

Ասում են որ երաժշտութիւնը, նորա լաւ նշա-
նակութեամբ, նորութեան աւելի քիչ պահանջ
ունի. ընդհակառակը, որքան որ հին է, որքան
որ նա ընտելացած է, այնքան նա աւելի է աղ-
ղում, և այդ աւելի քան ձիւղ է Պէտք է տեսլ որ
երաժշտութիւնը գեղարուեստական, beaux-arts
աշխարհում, վերջին տեղն է բռնում, նա աւելի
ուշ է զարգանում. մի ժողովրդի մէջ դուք կա-
րող էք բաւական զարգացած բանաստեղծական
նուրբութեան գտնել, ծաղկած բանաստեղծութիւն,
բայց նոյնքան զարգացած ու ծաղկած երաժշտու-
թիւն—գիտար: Այդ է պատճառը, զի սուրբապէս,
որ մեղ մօտ երաժշտութիւնը իր նախնական,
սկզբնական դրութեան մէջ է:

Հռչակաւոր դուռնան և թափառաշրջիկ, կիսա-
վայրենի պարկապուրդ, այդ համասկական երա-
ժշտութիւնը, գրեթէ բոլորին յայտնի են. այդ ե-
րաժշտութիւնը Արիստի համար կարծեմ միջա-
կային կարելի է անուանել, որովհետև նա պատ-

կանում է արիական բոլոր ազգերին. մնում է
միայն սրինգն ու սալը, մարդու այդ առաջին,
նախնական պարզ երաժշտութիւնը, որ իր պար-
զութեան հետ միասին այնքան զրաւիչ, զիւրա-
կան, այնքան հասկանալի է ամբողջ համար...

Սրինգը ընտան երկրիներին երաժշտական դոր-
ծիքն է, սաղը արանի, տափարակ տեղերի: Այդ
երկու պարզ, վերին ատիճանի հասարակ, ան-
բարդ գործիքներով տեղացին յայտնում է իր
նոյնպէս սարը, նոյնպէս հասարակ զգացմունքն
ու միտքը. նորա երեխայութիւնը իր սար ու
ձորից բարձր չէ թռչում, նա բաւականանում է
իր օրա-դրօնայի, իր ծաղկիտ ընտելութիւնը, բըջան
չայրբով իր դառն ու ուրիշ...

Արիստի հարեմական կեանքը յայտնի է ամեն-
քին. կինը ևս չունի այստեղ, նա մի անկնդան
առարկայ է և նորա կեանքը ամբողջապէս յանձն-
ված է մարդու կամայականութեանը: Բայց բա-
ցի աղանդաբար կամայականութիւնը, կայ մի այլ
ոյժ, որ ճնշում, մաշում է կնոջը, նրան բողոքովն
ստորագրում, զրկում մարդկային ամեն իրա-
ւունքներից—այդ ասիական տան հրէշն է—սկե-
սուրը, որ մի տեսակ պահապան հրէշապակի նը-
ման, ամբողջ տունը իր թիկ տակ առնած, ամ-

— — փարիզի վրա — 224 1/8 սան.	— — Բեսարաբ. Տարվ. — 102 > 50 >
Ոսկի — արժէ — 9 > 27 1/2	— — Նիսի. Սամար. — 102 > 87 >
Մաքրային կուպոններ — . . . 180 > 29 >	— — Վիլնայի — 102 > 62 >
Արծաթ — . . . 1 > 29 >	— — Թիֆլիսի — 27 և 43 տ. — > — >
Բորային դիսկոնտներ — . . . 4 1/2 > 6 1/2 0/0	— — Բուխարյան — 18 և 43 տ. — > — >
Պետական 5 0/0 տոմս 1-ին շրջանի 99 > 87 >	Վ. Օլժոնկո-Կամսկի բանկի անցիաները 737 > — >
— — — 2-րդ — 99 > 25 >	Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. բնկ. 272 > — >
— — — 3-րդ — 99 > 12 >	Ռիբնակ-Վ. Օլժոնկո բնկ. 85 > — >
— — — 4-րդ — 99 > 12 >	Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օրվ. —
— — — 5-րդ — 99 > 12 >	Հացիաներ. 96 > — >
— — — 6-րդ — — — — > — >	Մոսկովյան քաղաք. օրվ. անցիաներ . 96 > 25 >
Արեւելեան 5 0/0 փոխառութ. 1-ին շրջ. 99 > — >	Օղէտայի — — — — 96 > 25 >
— — — 2-րդ — 99 > 12 >	Թիֆլիսի քաղաք. կրկն. բնկ. օրվ. 83 > 87 >
— — — 3-րդ — 99 > 12 >	Նոր փոխառութիւն. 83 > 87 >
Ներքին 5 0/0 առաջին փոխառութ. 276 > 50 >	Ս. Պետերբուրգի քաղաքային փոխառութիւնը
— — — երկրորդ — 256 > — >	Հաստ ամուր է:
5 1/2 0/0 բէնտա 102 > 25 >	
Ռուսաց բէնտա 193 > 25 >	
Եօթներորդ կոմսիլիայի փոխառութիւն. 166 > — >	
Նոր երկաթուղային բէնտա 99 > 25 >	
5 0/0 զբաղական թղթեր կալուած. 166 > — >	
Փոխ. կրկն. բնկ. 98 > 62 >	
Գրաւ. թղ. Անդ. բանկի 99 > 1/4 >	
5 1/2 0/0 զբաղական թղթեր խորանի կալուած. բանկի. 103 > — >	
6 0/0 զբաղական թղ. խորանի կալ. բան. 103 > — >	
— — — Պոլտավայի — — — — 103 > — >	
— — — Պետ. Տուրկ. — — — — 102 > 75 >	
— — — Կիւնովի — — — — 103 > — >	
— — — Մոսկովայի — — — — 103 > — >	

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

Թիֆլիս. եղբ. Հալախանյաններն. Ջեր անունով խմբագրատանը նամակ է ստացված: Կ. ՊՈԼԻՍ. Յ. Տուրուխան. Ջեր անունով մի նամակ է ստացված խմբագրատանը: ՏԱՊԱՆՐՈՎ. Յ. Տ. Ջեր ցանկացած երկու տեղերը արդէն ուրիշները բռնեցին:

Խմբագիր-հրատարակող ԳԻՒԳՈՐ ԱՐՄԻՆՆԵՐ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ի Ն Ն Ե Ր

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱԴՈՐ ՀԻՄՆԵՐԱՆՈՅ

(Կուկիա, Վորոնոյի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր

Ա. Ռ. Ա. Ռ. Տ. Ն. Ե. Ր.

ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—10—11 ժ. փրարուժական, վերականգնող և առամի ց.
Կիւն-բժիշկ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ—9—10 ժ. և 11—12 ժ. կանանց և երեխայաց ց.
ՐՈՒԴԿՈՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեխայաց և կանանց ց.
Ա. ԳՈՐԻՎՈ—12 1/2—1 1/2 ժ. աչքի և ներքին ց.
ԱՐՏԵՄԻՆՎ—12—1 ժ. երեքշաբթի և ուրբաթ կանանց ց.
Ս. Ր. Ե. Ն. Ե. Ր.

ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ—6—7 ժ.
ՊՈՊՈՎԵԱՆ—6—7 ժ. կաշուի, ներքին և ջրային ց.
Հիւանդանոցում է մահ կարճ ժամանակի Մ. Օ. Գ. Ե. Ր.
Վ. Զար—50 կ. Համալսարանի (կոմսիլիայի) համար համաձայնութեամբ:
Հիւանդանոցի վերատեսուչ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

Շատ տեղերից դիմում են զանազան մարդոց, հարցնելով թէ՛ որտեղից կարելի է գտնել Սահակայ, Մեսրոպայ, Ներսէս Ե-ի, ներկայ կաթողիկոսի և ուրիշների պատկերները: Յանկացողները թող դիմեն Թիֆլիս հետեւեալ հասցեով՝ Тифлисть, Фотографу А. Теръ-Гевондянцъ.

Բացված է ստորագրութիւն Տուրքիականի «Նախընթաց օրը» (Накануне) վէպի թարգմանութեան: Շուտով կը յանձնվի տպագրութեան: Բաժանորդագրին է՝ 40 կ. Կիւնովի, Александрополь, Ерванду Казарянц.

ՇՈՒՆԱՎԵՐԻ ՏՂԱՅՈՅ ՄԻԳԱՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ Համար հարկաւոր է ուսուց լեզուի և թւարանութեան ՄԻ ՈՒՍՈՒՅԻՉ: Յանկացողները պէտք է դիմեն «Մշակի» խմբագրատանը:

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET COM.
ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱԻԱԳՆԱՅՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ն. ՊԱԿԵ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղղակի երթևեկութիւն ՄԱՐՍԵՅԻ և ԲԱՐՈՒՄԻ մէջ և փոխադարձ. Չորեքշաբթի, օգոստոսի 19-ին, ՄԵՍԶ (MEUSE) շաբաթաւոր, նաւապետ ՏԻԲԱԼ (THIBAL) զուրա կը գնայ Բաթումից դէպի Տրապիզոն, Օրդու, Սամսոն, Կ. Պոլիս և Մարսէյ: Տեղեկութիւնները մասին պէտք է դիմել ընկերութեան գործակալներին. Բաթումում պ. Գարանիսին և Թիֆլիսում պ. Բէնիօն, նախկին Արծաթեան դպրէնէում, № 103.

EXPORTATION-IMPORTATION
CONSTANTIN P. CHÉHIA NTZ
MILAN (ITALIE)

Կոնստանտին Պ. ՇԵՆԱՆՅԻ առևտրական գրասենեակը լինելով ՄԻԼԱՆ, և ունենալով ուղղակի յարաբերութիւններ Իտալիայի, Շվեյցարիայի և Ֆրանսիայի ֆաբրիկաների հետ, կընդունի յանձնարարութեամբ ապրանքների ծախելու համար հետեւեալները՝ մետաքս, բոժոժ, մետաքսի և բոժոժի փաթեթներ, բուրդ, բամբակ, ցորենեղէն, նաւթ և ընդհանրապէս Կովկասեան միւս ամեն տեսակ ապրանքները, որոնք ծախվում են Եւրոպայում: Յանձնարարութեամբ կընդունի դարձեալ առեւել Եւրոպայի ամեն տեսակ ապրանքներ Կովկասի համար: Ամբողջ ապրանքները ստանալուց աժան և ձեւաւոր պայմաններով փող կը տայ ի հաշիւ. մանրամասն տեղեկութեանց համար գրել այս հասցեով՝ Monsieur Constantin P. Chéhiantz, № 18, Via Lauro, Milan, (Italie) МИЛАНЪ (Италия).

ԼՈՅՍ ՏԵՍՏԻ
Բ Ա Յ Ֆ Ի Ի
Կ Ա Յ Թ Ե Ր Ի
ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

Գիւնն է 2 րոպէի 50 կօպ.

Հանապարհի ծախար հեղինակի վրա է: Գրքը բաղկացած է 722 մեծատիպ երեսներից: Վաճառվում է «Թիֆլիսի կենտրոնական գրավաճառան»-ի միջոցով և հեղինակի մօտ: Բաժանորդները կանխապէս պէտք է յայտնեն իրանց հասցեն, եթէ տեղափոխվել են իրանց նախկին տեղից: 9—10

ԱՊԱԿԻԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
Բարոն Ֆոն ԿՈՒՉԵՆԲԱՆԻ պատրաստում է
ԼԱՄՊԻ ԱՊԱԿԻՆԵՐ

և լամպի ուրիշ պարագաներ, չափաւոր դներով: Մանրամասնութիւնները կարելի է իմանալ Սիմեոն և Գալսէի գործակալութեան գրասենեակում, Թիֆլիսում:

5—10 (հ. ե.)

Մի պարոն, ունենալով իր մօտ մեծ քանակութեամբ «ՊԱԿ» և «ԹՊԻ» վերնագրով գրքերից, ցանկանում է այդ գրքերը ն ու ի ի ի ձ բ ի ա պ է ս զ ա ն ա զ ա ն ա ե ղ ե ի ի հ ա յ ո Յ գ պ ռ ո ջ ն ե ի ի ն: Ամեն մի դպրոց կարող է ստանալ իւրաքանչիւր գրքից ոչ աւելի քան երեք օրինակ: Այն դպրոցները, որոնք կամենում են ստանալ այդ գրքերից, պէտք է ուղարկեն իւրաքանչիւր գրքի մի օրինակի համար մի հատ հինգ կօպէկանոց փոստային ծախս, իբրեւ ծանապարհաւոր: Յանկացողները պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցեով՝ Тифлисть, Редакция «Мшакъ», Теръ-Микаэлянц.

3—10

ԲԱԳՈՒԻ ՀԱՅՈՅ ԾԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱՆԻ ԴՊՐՈՑՆԵՐԻ ՄԵՋ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ԵՒ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻՆԵՐԻ խնդիրների ընդունելութիւնը սկսվել է և կը շարունակվի մինչև սեպտեմբերի 1-ը: ԽՆԴԻՐԸ ԾՆՆԴԻԱԿԱՆԻ ՀԵՏ պէտք է ներկայացնել հոգաբարձութեան զանապահ պ. Աւետիս Գուկասեանցին, առաւօտեան 10 ժամից մինչև 12 ժամը, Պոլիցէյսկայա փողոց, Առաքելեանցի գրասենեակը: ԿԻՍՄԱՄԱՅ ՈՒՍՄԱՆ 6 ՐՈՒԲԼԻ ՎԱՐՁԸ ԿԱՆԻՍԻ Է Թէ նոր և թէ հին աշակերտների համար: 2—3

ՄԻ ՕՐԻՈՐԴ, որ մասնագիտական դպրոցում սովորել է կար և ձեռագործութիւն, ցանկանում է ՁԵՆՈՒԳՈՐԾԻ ԵՒ ՁԵՆԻ ՈՒ ՆԱՐԻ ՎԱՐՔՈՒՀՈՒՄ պաշտօն ունենալ հայոց դպրոցներում: Հասցեն իմանալու համար պէտք է դիմել «Մշակի» խմբագրատանը: 3—3

ՊՐՈՎԻԶՈՐ Ա. ՇՏԵԼԻՔԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

ԱՍՄԱՆԵՐԻ ՅԱՒԻ ԵՒ ՓՋԱՆԱԼՈՒ ԴԷՄ

ՊՐՈՎԻԶՈՐ ԱՍՄԱՆԱԴՂ ԿԱԹՈՒՆԵՐ 80 ԿՈՊ.

ԱՌԱՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԿՈՎԱՅՆԵԱՆ ԱՍՄԱՆԱՅԻՆ ԷԼԻԿԱՍԻ 80 ԿՈՊ.

ԱՌԱՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԱՍՄԱՆԱՅԻՆ ՓՈՅԻ 30 ԿՈՊ.

ԳԼԻՍԻՈՐ ՊԱՀԵՍ. ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ Կովկասեան ղեղավաճառատան, և պ. պ. Շահպարտեանցի, Մակիէրի, Սէնչիկովսկու և Ազմուլովի ղեղատներում: ԲԱԳՈՒԻ մէջ՝ Բէկէրի մօտ, ԲՈՒԹԱՅՈՒՄ՝ Կօփէնի մօտ, ՍՍԱՎՐՈՊՈԼԻՄ Բրօնեցկու մօտ և ԵԿԱՍՏԵՐԻՆՈՒՄԻՄ: (Հ.)

Նոր հրատարակութիւն

Լ Է Օ

ՎԷՊ ԹԷ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Գարաբաղի անցիւղը Ապրէս Բէկապարեանցի դրչի տակ):

Գիւնն է 40 կօպէի:

Վաճառվում է Գաղեան եղբայրների գրասենեակում, ՇՈՒՇԻ ԲԱՂԱՔՈՒՄ: Հասցեն՝ Шуш, книгопродавцы Дадянъ.

(Հ.) 63—100

ВЫСОЧАЙШЕ Утвержденное Кавказское Товарищество торговли антикарскими товарами въ Тифлисъ (Графская ул., домъ бывш. Шабурова). ԲԱՐՁՐԱԳՈՅ ՀԱՍՏԱՎԱԾ ԿՈՎԱՅՆԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԴԵՂԱՍԱՆ ԱՊՐԱՆԲՆԵՐԻ ՎԱՃԱՌՄԱՆ ԹԻՖԼԻՍԻՄ՝ ԵՒ ԲԱԳՈՒԻ ՄԵՋ:

ՀԱՆԲԱՅԻՆ ՋՐԵՐ, Կովկասեան և արտասահմանեան, այս զարմանք չիչերի մէջ նոր անված: ՅԵՏԻՑ ԵՒ ՄԻՋԱՆԵՐԻՑ ՊԱՀՊԱՆՈՂ ՄԻՋՈՑՆԵՐ, Նաւթային, քովֆորա, ցեղ ունչացող հեղուկ, Պարոկալան և Գալմաթիայի փոշի, և Բուրէլի անված կոշիկ: ՕՐԸ ՄԱՐԲԵՂԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐ պրօֆէսոր ԿԵՏԱՐԱՅԻ, կարբոնացած փօշի երկաթի արձապով, որպէս ամենալաւ միջոց անմաքրութեան տեղերը խտակելու համար, կարբոնային թթու, մաքրված և չը մաքրված տեսակից, լուրջային կիր, ծծումբ, երկաթի արձապով և Մարգարեի կրկնաթթու:

Hotel Nemecki Edmunda Dziechcinskiego, Warszawa, Ulica Długa, № 31.

(Нѣмецкая гостинница Эдмунда Дзехцинскаго, въ Варшавѣ, Долгая улица, № 31).

Պ. Լեյմուշ Գեղեցիկներու «ԳԻՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՐԱՆՈՅ» վարչակալում, գտնվում է քաղաքի կենտրոնում, գլխաւոր կառավարչական առեւտրների, թատրոնների և առևտրական կենտրոնական տեղերի մօտ:

90 անեակներ, 30 կօպէկից մինչև 3 րոպէի օրական գնով: Բնագործ և քաղցրեղենների խանութ: Հաշը 30 կօպէկից մինչև 1 րոպէի: Կառքեր և դիւրաններ դէպի բոլոր երկաթուղիները: Կառքերի վարձը շատ էժան:

Գրադարան և օտար լրագիրների՝ ձրկապէս հիւրերի համար: «ԳԻՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀԻՐԱՆՈՅ», որ յաճախված է բաղմունի հիւրերով Թիֆլիսից և նրա շրջակայներից, ստանում է այդ հիւրերի համար հայոց «ՄՇԱԿ» լրագիրը:

(Հ.)

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

ՍՈՒՄՈՆ ԵՂԻԱՊԱՐԵԱՆԻ

«ԱՆԻՐԿՈՎԿԱՍԻ ԱՐԲՈՒՆԱԿԱՆ ԳԻՐԱՅԻՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԿԵԱՐԲ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԵԼՈՎ ԵՒԹԵՐԻ ԺՈՂՈՎԱՏՈՒՄ»-Ի (СВОДЪ МАТЕРІАЛОВЪ ПО ИЗУЧЕНІЮ ЭКОНОМИЧЕСКАГО БЫТА ГОСУДАРСТВЕННЫХЪ КРЕСТЬЯНЪ ЗАКАВКАЗСКАГО КРАЯ) առաջին հատորը, որը բովանդակում է հետեւեալը: 1) Երեսի նահանգի ղեղավան համայնքի վարչական-առեւտրական ներկայացուցիչները և 2) Գեղական հոգաբարձութեան տեսակները Բուլմայիսի նահանգում:

Գիւնն է 3 ՐՈՒԲԼԻ

Իսկ ուսուցիչների և ուսանողների համար 2 րոպէի Յանկացողները պէտք է դիմեն «Մշակի» խմբագրատանը:

6—6